

PREDUGOVORNI ODNOSI U POSLU NEIZRAVNOG LEASINGA

Izv. prof. dr. sc. Hrvoje Markovinović*
Dr. sc. Ivan Tot**

UDK: 347.453(497.5)
347.440.7:347.755
Izvorni znanstveni rad
Primljeno: prosinac 2017.

U radu se analiziraju predugovorni odnosi koji nastaju među sudionicima posla neizravnog leasinga prilikom simultanog sklapanja ugovora o leasingu i ugovora o isporuci. U poslu neizravnog leasinga između dobavljača objekta leasinga, primatelja leasinga i davatelja leasinga zasniva se karakterističan trostrani odnos čija je specifičnost u tome da pojedinci koje su u predugovornom stadiju dogovorili dobavljač i primatelj leasinga postaju dijelom sadržaja ugovora koji oni ne sklapaju među sobom: ugovora o leasingu između davatelja leasinga i primatelja leasinga te ugovora o isporuci objekta leasinga između dobavljača i davatelja leasinga. Iz te specifičnosti posla neizravnog leasinga proizlazi niz pitanja u vezi s predugovornom odgovornošću sudionika posla i njihovim međusobnim pravima i obvezama u i iz predugovornog stadija: može li se poslovni kontakt između primatelja leasinga i dobavljača smatrati pregovorima; postoji li vlastita predugovorna odgovornost dobavljača prema primatelju leasinga; može li se primatelja leasinga smatrati zastupnikom davatelja leasinga u pregovorima o sklapanju ugovora o isporuci; može li se dobavljača smatrati zastupnikom davatelja leasinga u pregovorima o sklapanju ugovora o leasingu; koje obveze pojašnjenja i obavještavanja terete pojedine od tih sudionika prema ostalim sudionicima posla. U radu se analiziraju poredbenopravna rješenja austrijskog i njemačkog prava i propituje njihova prihvatljivost u kontekstu hrvatskog prava.

Ključne riječi: leasing, neizravni leasing, predugovorna odgovornost, culpa in contrahendo, obveze pojašnjenja i obavještavanja

---

* Dr. sc. Hrvoje Markovinović, izvanredni profesor Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Trg Republike Hrvatske 14, Zagreb; hrvoje.markovinovic@pravo.hr; ORCID ID: orcid.org/0000-0002-5376-3461

** Dr. sc. Ivan Tot, poslijedoktorand Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Trg J. F. Kennedyja 6, Zagreb; itot@efzg.hr; ORCID ID: orcid.org/0000-0002-9401-8986

1. UVOD

U hrvatskoj poslovnoj praksi posao leasinga najčešće se poduzima kao posao neizravnog, indirektnog ili posrednog leasinga (njem. *mittelbaren Leasing, indirektes Leasing*), za koji je karakterističan trostrani odnos između sudionika posla koji se, prema nazivlju pozitivnog hrvatskog prava, nazivaju davatelj leasinga, primatelj leasinga i dobavljač objekta leasinga.¹ Taj se pojavni oblik posla leasinga pravnotehnički ostvaruje sklapanjem ugovora o isporuci između dobavljača i davatelja leasinga te ugovora o leasingu između davatelja i primatelja leasinga. Sklapanju tih ugovora prethodi stadij predugovornih aktivnosti koji se većim dijelom odvija između dobavljača i primatelja leasinga koji među sobom dogovaraju tehničke i komercijalne pojedinosti isporuke stvari koja je predmet tih ugovora, a u koji se davatelj uključuje nakon što su te pojedinosti dogovorene između dobavljača i primatelja leasinga.

U uobičajenoj tehnici poduzimanja posla neizravnog leasinga u hrvatskoj poslovnoj praksi redovito najprije dolazi do stupanja potencijalnog primatelja leasinga u kontakt s dobavljačem kojeg je on samostalno odabrao. On izabire stvar, potencijalni objekt leasinga, te dogovara s dobavljačem cijenu i druge pojedinosti isporuke te stvari, kao i da će isporuka biti financirana putem posla leasinga. Zatim ga dobavljač radi financiranja isporuke upućuje na neko leasing društvo s kojim je on u poslovnoj vezi.² Leasing društvo kao potencijalni davatelj leasinga predaje potencijalnom primatelju tzv. zahtjev za odobrenje leasinga te druge obrasce koje on treba ispuniti u svrhu provjere njegova boniteta. Čest je slučaj u poslovnoj praksi i da dobavljač sam predaje potencijalnom primatelju dokumentaciju leasing društva s kojim je on u poslovnoj vezi. Ispunjeni zahtjev za odobrenje leasinga i druge obrasce sadržane u toj dokumentaciji potencijalni primatelj predaje leasing društvu ili dobavljaču ako mu ih je on predao. Nakon ispitivanja dostavljene dokumentacije leasing društvo donosi odluku o “odobrenju leasinga” te budućem primatelju leasinga upućuje poziv na plaćanje naknada koje bi morao uplatiti prije no što se pristupi potpisivanju standardnog obrasca ugovora o leasingu koji je pripremio leasing društvo. Manje ili više istodobno sa sklapanjem ugovora o leasingu na temelju kojega primatelj leasinga stječe pravo uporabe objekta leasinga tijekom ugovorenog vremenskog razdoblja, leasing

---

¹ Zbog preglednosti i čitkosti teksta u radu se za te sudionike rabe i izrazi davatelj, primatelj te dobavljač.

² U rijetkim slučajevima u kojima dobavljač ni s jednim leasing društvom ne stoji u poslovnoj vezi bilo kojeg intenziteta, potencijalni primatelj leasinga se radi financiranja isporuke obraća nekom leasing društvu koje je odabrao samostalno ili u dogovoru s dobavljačem.

društvo sklapa i ugovor o isporuci s dobavljačem na temelju kojega ono stječe pravo vlasništva nad objektom leasinga.

Opisana tehnika poduzimanja posla neizravnog leasinga kojom se zasniva specifičan trostrani odnos između dobavljača, primatelja leasinga i leasing društva kao davatelja leasinga uobičajena je i u austrijskoj i njemačkoj poslovnoj praksi, a ona se u austrijskoj i njemačkoj pravnoj književnosti naziva modelom simultanog sklapanja ugovora o leasingu i ugovora o isporuci (njem. *gleichzeitiger Abschluss des Leasingvertrages und des Liefervertrages*).³ U njemačkoj poslovnoj praksi posao neizravnog leasinga ponekad se poduzima i u modelu koji se naziva modelom stupanja u ugovor (njem. *Eintrittsmodell*)⁴, a koji se u austrijskoj poslovnoj praksi

³ Za austrijsko pravo: Schopper, A.; Skarics, F., *Das Leasinggeschäft*, u: Apathy, P.; Iro, G.; Koziol, H. (ur.), *Österreichisches Bankvertragsrecht – Band VII: Leasing, Factoring und Forfaitierung*, Verlag Österreich, Wien, 2015., str. 88. Za njemačko pravo: Kaiser, D. (red.), *J. von Staudingers Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen – Buch 2 – Recht der Schuldverhältnisse – Leasing (Leasingrecht) – Neubearbeitung 2014 von Markus Stoffels*, Sellier – de Gruyter, Berlin, 2014. (dalje: Stoffels u: Staudinger), str. 61. Taj se model naziva i modelom pregovora (njem. *Vorverhandlungsmodell*: Beckmann, H.; Scharff, U., *Leasingrecht – Rechtsprobleme beim Finanzierungsleasing*, Verlag C. H. Beck, München, 2015., str. 18; Beckmann u: Martinek, M.; Stoffels, M.; Wimmer-Leonhardt, S. (ur.), *Handbuch des Leasingrechts*, Verlag C. H. Beck, München, 2008., str. 61; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.*, str. 128), osnovnim modelom (njem. *Grundmodell*: Beckmann i Scharff, *loc. cit.*), jedinstvenim modelom (njem. *Einheitsmodell*: Engel, J., *Handbuch Kraftfahrzeugleasing*, Verlag C. H. Beck, München, 2015., str. 78) i modelom po narudžbi (njem. *Bestellmodell*: Reinking, K., *Leasing*, u: Dauner-Lieb, B.; Langen, W. (ur.), *BGB – Schuldrecht – Band 2*, Nomos, Baden-Baden, 2016., *Suppl.* uz §§ 535 – 580.a, odl. 148.).

⁴ Primjerice: Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 20 – 21; Beckmann u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 64; Engel, *op. cit.* u bilj. 3, str. 79; Koch, J., *Finanzierungsleasing*, u: Krüger, W.; Westermann, H. P. (red.), *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch – Band 3 – Schuldrecht – Besonderer Teil – §§ 433 – 610*, Verlag C. H. Beck, München, 2012. (dalje: Koch u: MünchKomm III), odl. 41.; Stoffels u: Staudinger, *loc. cit.* u bilj. 3; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 128 – 129. Taj se model naziva i modelom ulaska u ugovor (njem. *Einstiegemodell*): Assies u: Graf von Westphalen, F. (ur.), *Der Leasingvertrag*, Verlag Dr. Otto Schmidt, Köln, 2015., str. 328; Engel, *op. cit.* u bilj. 3, str. 79. U modelu stupanja u ugovor ugovor o isporuci sklapaju dobavljač i potencijalni primatelj leasinga, a ugovorom o leasingu davatelj leasinga obvezuje se primatelju da će prijenosom ugovora u cijelosti stupiti u njegov pravni položaj. Ne dođe li do prijenosa ugovora, potencijalni primatelj obvezan je platiti dobavljaču naknadu ugovorenu ugovorom o isporuci, no taj se rizik često isključuje ugovaranjem klauzule financiranja putem leasinga (njem. *Leasingfinanzierungsklausel*), prema kojoj se ugovor o isporuci sklapa pod raskidnim uvjetom. Karakteristični trostrani odnos među sudionicima nastaje naknadno, nakon što je sklopljen ugovor o prijenosu ugovora o isporuci između davatelja leasinga

rijetko primjenjuje⁵, dok se u hrvatskoj poslovnoj praksi on, prema raspoloživim informacijama, ne primjenjuje.

Specifičnost posla neizravnog leasinga u modelu simultanog sklapanja ugovora o leasingu i ugovora o isporuci jest da pojedinsti koje su među sobom u predugovornom stadiju dogovorili primatelj leasinga i dobavljač postaju dijelom sadržaja dvaju ugovora koji oni ne sklapaju među sobom, a pritom predugovorni odnos između njih ne prerasta u poseban ugovorni odnos među njima samima. Ta specifičnost nameće nekoliko pitanja koja se postavljaju u vezi s odnosom primatelja leasinga i dobavljača, odnosom dobavljača i davatelja leasinga te odnosom davatelja i primatelja leasinga. Glede odnosa primatelja i dobavljača, postavlja se pitanje može li se poslovni kontakt između tih sudionika posla označiti pregovorima u obveznopravnom smislu, kao i to tereti li te sudionike u njihovu odnosu predugovorna odgovornost premda oni ne sklapaju nikakav ugovor među sobom. Glede odnosa dobavljača i leasing društva kao ugovornih strana ugovora o isporuci, postavlja se pitanje može li se primatelja leasinga u stadiju predugovornih aktivnosti označiti zastupnikom leasing društva kao buduće ugovorne strane ugovora o isporuci, kao i pitanje koje obveze nastaju za dobavljača i davatelja leasinga u predugovornom stadiju koji prethodi sklapanju ugovora o isporuci imajući u vidu da se taj stadij u znatnoj mjeri odvija između dobavljača i primatelja. Glede odnosa davatelja i primatelja leasinga kao ugovornih strana ugovora o leasingu, postavlja se pitanje može li se dobavljača u predugovornom stadiju držati zastupnikom budućeg davatelja leasinga, kao i koje obveze nastaju za davatelja i primatelja leasinga u predugovornom stadiju koji prethodi sklapanju ugovora o leasingu s obzirom na to da se taj stadij većim dijelom odvija između dobavljača i primatelja.

Tim se pitanjima nije iscrpnije bavila dostupna hrvatska sudska praksa ni hrvatska pravna književnost.⁶ Odgovore na ta pitanja ne pružaju ni odredbe

---

i dobavljača uz pristanak primatelja leasinga. Opširnije vidi u: Assies u: Graf von Westphalen, *op. cit.*, str. 318 – 324; Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 20 – 25; Beckmann u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 64 – 66; Engel, *op. cit.* u bilj. 3, str. 79 – 80; Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 64 – 65.

⁵ Schopper i Skarics, *op. cit.* u bilj. 3, str. 93.

⁶ Vidi, primjerice: Josipović, T., *Financial leasing in Croatia*, Uniform Law Review, vol. 16, br. 1-2, 2011., str. 271 – 289; Keglević, A., *Ugovor o leasingu – novi imenovani ugovor hrvatskog prava*, u: Gliha, I.; Josipović, T.; Belaj, V.; Baretić, M.; Nikšić, S.; Ernst, H.; Keglević, A.; Matanovac, R. (ur.), *Liber amicorum Nikola Gavella - Građansko pravo u razvoju*, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2007., str. 607 – 657; Parać, Z., *Zakon o leasingu (ili što je to pjesnik stvarno htio reći)*, Pravo u gospodarstvu, vol. 46, sv. 4, 2007., str. 147 – 184; Pešutić, A., *Ugovor o leasingu*, u: Slakoper, Z. (ur.),

glave VI. Zakona o *leasingu*⁷, kojima su uređeni pojedini aspekti obveznih odnosa među sudionicima posla neizravnog leasinga. Na te obvezne odnose podredno se odredbama ZL-a primjenjuju odredbe Zakona o obveznim odnosima.⁸ Odredbe glave VI. ZL-a u znatnoj su mjeri preslikane iz UNIDROIT Konvencije o međunarodnom financijskom leasingu.⁹ Njezino poimanje posla prekograničnog financijskog leasinga utemeljeno je na opisanoj tehnici poduzimanja posla neizravnog leasinga simultanim sklapanjem ugovora o leasingu i ugovora o isporuci, no ona ne sadržava posebne odredbe koje bi uređivale prava i obveze sudionika tog posla u predugovornom stadiju.

Predmet rada je analiza odnosa koji nastaju među sudionicima posla neizravnog leasinga u stadiju koji prethodi sklapanju ugovora o leasingu i ugovora o isporuci u modelu simultanog sklapanja ugovora o leasingu i ugovora o isporuci. U primjeni poredbenopravne metode odabrano je austrijsko i njemačko pravo zbog pripadnosti hrvatskog obveznog prava germanskom pravnom krugu te zbog utjecaja tih pravnih poredaka na poslovnu praksu na hrvatskom tržištu leasinga.

Rad je strukturiran u pet poglavlja. Nakon uvodnog poglavlja, u drugom poglavlju raspravlja se o predugovornom odnosu između primatelja leasinga i dobavljača. Treće poglavlje bavi se predugovornim odnosom između dobavljača i davatelja leasinga, a predmet četvrtog poglavlja jest analiza predugovornog odnosa između davatelja i primatelja leasinga. Zaključci provedenog istraživanja dani su u posljednjem, petom poglavlju rada.

Bankovni i financijski ugovori, Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2007., str. 1007 – 1029; Tot, I., *Operativni leasing*, doktorski rad, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2016.

- ⁷ Zakon o *leasingu*, Narodne novine, br. 141/2013 (dalje: ZL). Stupanjem na snagu ZL-a prestao je vrijediti raniji Zakon o leasingu (Narodne novine, br. 135/2006; dalje: ZL/06). Razmatranja iznesena u ovom radu u pogledu odredaba ZL-a na odgovarajući način vrijede i u kontekstu odredaba ZL/06.
- ⁸ Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine, br. 35/2005, 41/2008, 125/2011 i 78/2015 (dalje: ZOO).
- ⁹ UNIDROIT Konvencija o međunarodnom financijskom leasingu (*UNIDROIT Convention on International Financial Leasing / Convention d'UNIDROIT sur le crédit-bail international*), Ottawa, 28. svibnja 1988. (dalje: CIFL), dostupno na: UNIDROIT, UNIDROIT Convention on International Financial Leasing, <http://www.unidroit.org/leasing-ol/leasing-english> (23. studenoga 2017.). Za službeni komentar CIFL-a vidi: UNIDROIT, *Draft Convention on International Financial Leasing as adopted by a Unidroit committee of governmental experts on 30 April 1987 with Explanatory Report prepared by the Unidroit Secretariat*, UNIDROIT 1987 – Study LIX – Doc. 48, Rim, 1987. (dalje: Komentar CIFL-a), dostupno na: <http://www.unidroit.org/english/documents/1987/study59/s-59-48-e.pdf> (23. studenoga 2017.).

2. PREDUGOVORNI OBVEZNI ODNOS PRIMATELJA LEASINGA I DOBAVLJAČA OBJEKTA LEASINGA

U poslovnoj praksi primatelj leasinga i dobavljač u poslu neizravnog leasinga koji se poduzima u modelu simultanog sklapanja ugovora o leasingu i ugovora o isporuci redovito ne ulaze u poseban ugovorni odnos koji bi u okviru tog posla bio u pravnoj međuovisnosti o ugovoru o leasingu i ugovoru o isporuci. Postojanje izravnog ugovornog odnosa između primatelja i dobavljača nije uobičajeno ni na poredbenopravnoj razini. Kao i u hrvatskom pravu¹⁰, tako i u austrijskom i njemačkom pravu¹¹ poslovna konstrukcija neizravnog leasinga ostvaruje se sklapanjem ugovora o leasingu između davatelja i primatelja leasinga te ugovora o isporuci koji sklapaju dobavljač i davatelj leasinga. Ni odredbe ZL-a, stoga, ne uređuju odnos između dobavljača i primatelja kao zasebni ugovorni odnos. Uostalom, na ovakvoj uobičajenoj koncepciji posla neizravnog leasinga utemeljene su i odredbe CIFL-a kojima se, također, ne uređuje odnos primatelja leasinga i dobavljača kao poseban ugovorni odnos.¹²

¹⁰ U hrvatskoj pravnoj književnosti redovito se ističe da primatelj leasinga i dobavljač ne sklapaju ugovor među sobom: Kačer, H., *Ugovor o leasingu*, u: Slakoper, Z.; Kačer, H.; Luttenberger, A., *Osnove prava trgovačkih ugovora i vrijednosnih papira*, Mikrorad, Zagreb, 2009., str. 261; Keglević u: Gliha *et al.*, *op. cit.* u bilj. 6, str. 624; Pešutić u: Slakoper, *op. cit.* u bilj. 6, str. 1027. U sudskoj praksi tako i Visoki trgovački sud Republike Hrvatske: “Nije sporno da je tužitelj primatelj leasinga, a tuženik dobavljač predmeta leasinga iz čega proizlazi da stranke nisu u ugovornom odnosu ni s osnove ugovora o leasingu budući da su u tom ugovornom odnosu tužitelj i treća osoba – V. L. d.o.o. niti s osnove kupoprodajnog ugovora budući da su u tom ugovornom odnosu tuženik i ista treća osoba – V.L. d.o.o.” (VTSRH, Pž-4817/08-4 od 21. rujna 2010., dostupno na: Vrhovni sud Republike Hrvatske, Portal sudske prakse, <https://sudskapraksa.csp.vsrh.hr/> (dalje: SuPra) (25. travnja 2017.)).

¹¹ Za austrijsko pravo: Egger, A.; Krejci, H. (ur.), *Das Leasinggeschäft – Zivil-, Bilanz- und Steuerrecht*, Betriebswirtschaft und Praxis, Wirtschaftsverlag Dr. Anton Orac, Wien, 1987., str. 31; Schopper i Skarics, *op. cit.* u bilj. 3, str. 112 i 169. Za njemačko pravo: Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 17 i 49; Koch u: MünchKomm III, *op. cit.* u bilj. 4, odl. 42.; Martinek, M., *Moderne Vertragstypen – Band I: Leasing und Factoring*, Verlag C. H. Beck, München, 1991., str. 38; Oetker, H.; Maultzsch, F., *Vertragliche Schuldverhältnisse*, Springer, Berlin – Heidelberg – New York, 2004., str. 737; Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 91; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 144.

¹² Prema odredbi čl. 1. st. 1. CIFL-a riječ je o poslovnoj transakciji koja se ostvaruje sklapanjem: (i) ugovora o isporuci između dobavljača i davatelja leasinga te (ii) ugovora o leasingu između davatelja i primatelja leasinga. Potencijalni primatelj leasinga odabire opremu i osobu dobavljača te s njim dogovara uvjete isporuke opreme uz znanje dobavljača da će do isporuke doći u okviru posla leasinga u koji će se uklju-

Tek iznimno poseban ugovorni odnos nastaje između primatelja leasinga i dobavljača ako je dobavljač u stadiju predugovornih aktivnosti preuzeo u vlastito ime posebne samostalne obveze prema potencijalnom primatelju leasinga koje izlaze iz okvira tipičnih obveza ugovornih strana ugovora o isporuci i ugovora o leasingu. Primjerice, obveže li se dobavljač pružiti primatelju usluge savjetovanja, a ovaj se zauzvrat obveže platiti posebnu naknadu, među njima je sklopljen posebni samostalni ugovor o savjetovanju (njem. *Beratungsvertrag*).¹³ Poseban ugovorni odnos koji je pravno neovisan o ugovoru o isporuci i o ugovoru o leasingu može nastati između primatelja leasinga i dobavljača i u slučajevima u kojima se dobavljač samostalno obvezuje primatelju, primjerice, održavati objekt leasinga tijekom trajanja budućeg ugovora o leasingu, prodati mu pričuvne dijelove ili dodatnu opremu koja nije predmet budućeg ugovora o leasingu, odnosno pružiti mu koju drugu dodatnu uslugu koja nije pokrivena budućim ugovorom o leasingu.

Premda primatelj leasinga i dobavljač ne stupaju neposredno u ugovorni odnos, njihov odnos nije bez utjecaja na ugovore koji se sklapaju u okviru posla neizravnog leasinga. Naime, ugovor o isporuci i ugovor o leasingu sklapaju se na temelju pojedinosti koje su primatelj i dobavljač dogovorili u predugovornom stadiju. Predugovorne aktivnosti sudionika dovode do nastanka nekih specifičnih prava i obveza u okviru posla neizravnog leasinga. U nastavku se raspravlja o vlastitoj predugovornoj odgovornosti dobavljača prema primatelju koja nastaje u predugovornom stadiju, a zatim i o odnosu vlastitih prava primatelja s osnove te predugovorne odgovornosti te cesijom primatelju ustupljenih prava davatelja leasinga prema dobavljaču.

čiti davatelj leasinga, a ne na temelju ugovora koji bi dobavljač bio izravno sklopio s primateljem. Stoga, s jedne strane, odredba čl. 1. st. 1. t. (a) CIFL-a naglašava da davatelj sklapa ugovor o isporuci s dobavljačem "prema specifikaciji" i "prema uvjetima koje je odobrio" primatelj. S druge strane, među ključnim obilježjima posla financijskog leasinga odredbom čl. 1. st. 2. t. (a) CIFL-a istaknuto je da primatelj specificira opremu i izabire dobavljača, a odredbom čl. 1. st. 2. t. (b) CIFL-a da se oprema pribavlja u vezi s ugovorom o leasingu koji je prema znanju dobavljača sklopljen ili bi trebao biti sklopljen. Komentar CIFL-a i izričito ističe da primatelj i dobavljač nisu "ni u jednom stadiju posla suugovaratelji" (Komentar CIFL-a, § 60., str. 35).

¹³ Za njemačko pravo: Assies u: Graf von Westphalen, *op. cit.* u bilj. 4, str. 329; Beckmann u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 78; Oetker i Maultzsch, *loc. cit.* u bilj. 11; Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 91; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 144. Za austrijsko pravo: Schopper i Skarics, *op. cit.* u bilj. 3, str. 169 – 170.

2.1. Vlastita predugovorna odgovornost dobavljača prema primatelju leasinga

Prema stajalištima zastupljenim u njemačkom pravu, u stadiju koji prethodi simultanom sklapanju ugovora o leasingu i ugovora o isporuci zasniva se između primatelja leasinga i dobavljača predugovorni obvezni odnos povjerenja (njem. *vorvertragliches Vertrauensschuldverhältnis*).¹⁴

Prema odredbi § 311. st. 3. reč. 1. BGB-a¹⁵ predugovorni odnos s obvezama koje nastaju pregovorima između budućih ugovornih strana može nastati i između osoba koje neće same biti ugovorne strane ugovora o čijem se sklapanju pregovori vode. Takav obvezni odnos osobito nastaje, prema odredbi § 311. st. 3. reč. 2. BGB-a, ako se treća osoba u osobitoj mjeri koristila tuđim povjerenjem u nju i time znatno utjecala na pregovore o sklapanju ugovora ili na sklapanje ugovora. U predugovornom obveznom odnosu povjerenja tu treću osobu terete obveze obazrivosti (njem. *Rücksichtspflichten*) prema pravima, pravnim dobrima i interesima druge strane u skladu s odredbom § 241. st. 2. BGB-a. Povreda tih obveza dovodi do odgovornosti za time prouzročenu štetu drugoj strani na temelju odredbe § 280. st. 1. BGB-a.

Prema prevladavajućem stajalištu zastupljenom u njemačkoj sudskoj praksi i pravnoj književnosti pretpostavke propisane odredbama § 311. st. 3. BGB-a ispunjene su u pogledu odnosa između primatelja leasinga i dobavljača u stadiju koji prethodi sklapanju ugovora o leasingu s obzirom na to da je u tom stadiju dobavljač jedina osoba s kojom se budući primatelj leasinga nalazi u izravnom kontaktu, da ga on poima kao stručnu osobu u čije se obavijesti on može pouzdati i da dobavljač ima izraženi vlastiti gospodarski interes za sklapanjem budućeg ugovora o leasingu.¹⁶ Stoga, neovisno o odnosu davatelja leasinga i dobavljača i pitanju stoje li oni u poslovnoj vezi, dobavljača tereti vlastita samostalna predugovorna odgovornost za štetu prouzročenu primatelju povredom obveza obazrivosti iz odredbe § 241. st. 2. BGB-a.

¹⁴ Tako: Martinek, *op. cit.* u bilj. 11, str. 119; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 144.

¹⁵ Građanski zakonik (*Bürgerliches Gesetzbuch in der Fassung der Bekanntmachung vom 2. Januar 2002*), Bundesgesetzblatt I, br. 2/2002, s posljednjom izmjenom od 20. srpnja 2017., Bundesgesetzblatt I, br. 52/2017. (dalje: BGB).

¹⁶ Usp.: Assies u: Graf von Westphalen, *op. cit.* u bilj. 4, str. 340 – 341; Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 49 i 177; Engel, *op. cit.* u bilj. 3, str. 93; Koch u: Münch-Komm III, *op. cit.* u bilj. 4, odl. 49.; Oetker i Maultzsch, *loc. cit.* u bilj. 11; Reinking u: Dauner-Lieb i Langen, *op. cit.* u bilj. 3, odl. 171.; Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 91; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 144.

Na opisanom pravnom temelju u predugovornom obveznom odnosu povjerenja između primatelja leasinga i dobavljača mogu nastati za dobavljača i dopunske obveze pojašnjenja i obavještavanja (njem. *Aufklärungspflichten*).¹⁷ Za te dopunske obveze vrijedi istovjetno što za dopunske obveze pojašnjenja i obavještavanja vrijedi i u drugim predugovornim odnosima: one ne postoje općenito u svakom slučaju, nego terete dobavljača samo u slučajevima u kojima bi ovisno o okolnostima pojedinog slučaja primatelj prema vladajućem shvaćanju u pravnom prometu mogao opravdano očekivati određena pojašnjenja i obavijesti.¹⁸

Stajalište njemačkog prava je da se primatelj leasinga s povjerenjem može pouzdati u to da će njegov dogovor s dobavljačem biti temelj budućeg ugovora o isporuci i budućeg ugovora o leasingu.¹⁹ Stoga se dobavljačeve obveze pojašnjenja i obavještavanja mogu odnositi na okolnosti koje se odnose na sam objekt leasinga i njegovu isporuku i na okolnosti koje se odnose na mogućnost financiranja putem posla leasinga.²⁰ Obveze pojašnjenja i obavještavanja o objektu leasinga odnose se na pojašnjenja i obavijesti o onim svojstvima objekta leasinga koja su vezana uz svrhu namjeravane uporabe objekta leasinga od strane primatelja leasinga, ako je ta svrha poznata dobavljaču.²¹ Glede pojašnjenja i obavijesti u vezi s financiranjem putem posla leasinga, u njemačkoj sudskoj praksi dobavljača se, primjerice, držalo odgovornim za povredu obveze obavještavanja u slučaju u kojemu je on dao primatelju pogrešnu obavijest o postojanju opcije kupnje objekta leasinga u budućem ugovoru o leasingu koju davatelj leasinga nije bio odobrio.²²

Ako je primatelj leasinga sklopio ugovor o leasingu na temelju pogrešnih ili nepotpunih obavijesti dobavljača, na temelju predugovorne odgovornosti za

---

¹⁷ Izraz *Aufklärungspflichten* prevodi se u hrvatskoj pravnoj književnosti i izrazima: obveze objašnjavanja i obavještavanja (u: Baretić, M., *Načelo savjesnosti i poštenja u obveznom pravu*, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, vol. 24, br. 1, 2003., str. 595) te obveze razjašnjenja (u: Slakoper, Z., *Načelo savjesnosti i poštenja u trgovačkim ugovorima s međunarodnim obilježjem*, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, vol. 24, br. 1, 2003., str. 541).

¹⁸ Usp.: Assies u: Graf von Westphalen, *op. cit.* u bilj. 4, str. 325.; Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 173; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 134. Izvan konteksta posla leasinga vidi: Baretić, *op. cit.* u bilj. 17, str. 596 – 597; Slakoper, *loc. cit.* u bilj. 17.

¹⁹ Usp.: Reinking u: Dauner-Lieb i Langen, *op. cit.* u bilj. 3, odl. 171.; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 134.

²⁰ Usp.: Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 145.

²¹ Usp.: Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 177; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 145.

²² Prema: Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 49.; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 135.

štetu prouzročenu primatelju dobavljačevom povredom obveza pojašnjenja i obavještavanja, dobavljač mu je dužan naknaditi štetu u opsegu koji je potreban da bi se on oslobodio ugovornih obveza iz sklopljenog ugovora o leasingu.²³

Premda odredbe slične odredbama § 311. st. 3. BGB-a nisu sadržane u ABGB-u²⁴, austrijsko pravo također prihvaća doktrinu o predugovornoj odgovornosti trećih osoba koje ne postaju ugovorne strane budućeg ugovora.²⁵ Primjenom te doktrine na odnose u poslu neizravnog leasinga u austrijskom pravu također postoji vlastita predugovorna odgovornost dobavljača prema primatelju leasinga, a dobavljača terete originalne obveze pojašnjenja i obavještavanja izravno u odnosu prema primatelju, s istovjetnim pravnim posljedicama kao i u njemačkom pravu.²⁶

U hrvatskom pravu ne postoje odredbe koje bi sadržajno odgovarale odredbama § 311. st. 3. BGB-a, odnosno odredbe prema kojima bi predugovorne obveze koje terete sudionike pregovora teretile i sudionike u drugim poslovnim kontaktima koji su slični pregovorima. Za poslovni kontakt koji se odvija između primatelja leasinga i dobavljača u poslu neizravnog leasinga moglo bi se tvrditi da načelno ne predstavlja pregovore u užem smislu jer ti sudionici nemaju nakanu sklopiti ugovor među sobom. U hrvatskoj pravnoj književnosti redovito se o pregovorima u smislu odredbe čl. 251. st. 1. ZOO-a piše kao o stadiju predugovornih aktivnosti koji se odvija između pregovaratelja kao potencijalnih ugovornih strana kasnijeg ugovora ili između zastupnika tih pregovaratelja²⁷,

---

²³ Tako: Koch u: MünchKomm III, *op. cit.* u bilj. 4, odl. 49.; Martinek, *op. cit.* u bilj. 11, str. 122; Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 92; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 146.

²⁴ Opći građanski zakonik (*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesamten deutschen Erbländer der Oesterreichischen Monarchie*), Justizgesetzsammlung, br. 946/1811, s posljednjom izmjenom od 25. travnja 2017., Bundesgesetzblatt I, br. 59/2017 (dalje: ABGB).

²⁵ Vidi: Kletečka, A.; Schauer, M. (ur.), *ABGB-ON – Kommentar zum Allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuch*, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien, 2010., str. 1672 – 1673.

²⁶ Vidi: Schopper i Skarics, *op. cit.* u bilj. 3, str. 112 – 113.

²⁷ Primjerice: Barbić, J., *Sklopanje ugovora po Zakonu o obveznim odnosima (suglasnost volja)*, Informator, Zagreb, 1980., str. 10 – 21; Baretić, M., *Predugovorna odgovornost*, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, vol. 49, br. 1, 1999., str. 55 i 59; Crnić, I., *Zakon o obveznim odnosima*, Organizator, Zagreb, 2016., str. 564 – 565; Gorenc u: Gorenc, V. (red.), *Komentar Zakona o obveznim odnosima*, Narodne novine, Zagreb, 2014., str. 374 – 378; Klarić, P.; Vedriš, M., *Građansko pravo*, Narodne novine, Zagreb, 2009., str. 606 – 609; Slakoper u: Slakoper, Z.; Gorenc, V.; uz suradnju M. Bukovac Puvača, *Obvezno pravo – Opći dio – Sklopanje, promjene i prestanak ugovora*, Novi informator, Zagreb, 2009., str. 293 – 294.

no ne i kao o stadiju koji se odvija između pregovaratelja koji ne namjeravaju sklopiti ugovor među sobom.

Takav zaključak, međutim, bio bi pogrešan. Odredba čl. 251. st. 1. ZOO-a ne daje odgovor na pitanje što su pregovori.²⁸ Ona se ne ograničava izričito samo na slučaj poslovnog kontakta između potencijalnih ugovornih strana. Stoga je pod izraz “pregovori” upotrijebljen u toj odredbi ekstenzivnim i teleološkim tumačenjem moguće podvesti i poslovne kontakte koji su sadržajno slični pregovorima između potencijalnih ugovaratelja iako nisu usmjereni na sklapanje ugovora između osoba među kojima se takvi poslovni kontakti odvijaju. Razlozi koji opravdavaju postojanje dužnosti pridržavanja načela savjesnosti i poštenja u stadiju pregovora između potencijalnih ugovaratelja postoje i u pogledu drugih sadržajno sličnih poslovnih kontakata kojima se uspostavlja sličan odnos povjerenja kao i pregovorima između potencijalnih ugovaratelja. Moguće je stoga u kontekstu hrvatskog prava i bez izričite odredbe kakva postoji u § 311. st. 3. BGB-a argumentirati stajalište da predugovorni obvezni odnos može nastati i između osoba koje neće same biti ugovorne strane kasnijeg ugovora na čiji sadržaj znatno utječe ono o čemu su se one među sobom sporazumjele.²⁹

Poslovni kontakt između primatelja leasinga i dobavljača u stadiju predugovornih aktivnosti odvija se sa zajedničkim ciljem tih sudionika da pojedinci koje oni među sobom dogovore postanu dijelom sadržaja budućih ugovora s davateljem leasinga. Poslovni kontakt koji ostvaruju usmjeren je postizanju dogovora o bitnim elementima posla leasinga. Stoga je opravdano takav poslovni kontakt između njih smatrati pregovorima u smislu odredaba čl. 251. ZOO-a.³⁰

---

²⁸ Odredba čl. 251. st. 1. ZOO-a glasi: “Pregovori koji prethode sklapanju ugovora ne obvezuju.” Tom se odredbom ne daje pravno određenje pojma pregovora, nego se normira da oni pregovori koji u vremenskom slijedu odvijanja nekog posla dolaze prije sklapanja ugovora ne stvaraju obveze za sudionike u njima. Razumljivo je da se pregovori među sudionicima nekog posla ne moraju nužno voditi o sklapanju ugovora, kao i da se mogu odvijati u bilo kojem stadiju odvijanja posla, pa i u poslijeugovornom stadiju.

²⁹ Usp.: Tot, *op. cit.* u bilj. 6, str. 370.

³⁰ To je stajalište moguće braniti i u kontekstu sudskih odluka u kojima se razmatralo pitanje kakav mora biti sadržaj i intenzitet poslovnog kontakta među subjektima da bi se moglo zaključivati o postojanju pregovora među njima. Primjerice, Vrhovni sud Republike Hrvatske zauzeo je sljedeće stajalište: “Da bi se moglo govoriti o pregovaranju koje ima za cilj zaključenje odgovarajućeg ugovora trebalo bi se raditi o pregovorima između određeno navedenih poslovnih subjekata te jasnim informacijama o mogućem predmetu ugovora. Tek bi u tom slučaju takvi pregovori mogli proizvoditi obveze za strane koje sudjeluju u takvoj vrsti pregovora pri čemu bi i temeljna postavka vođenja takvih pregovora trebala pretpostavljati i savjesnost i poštenje strana koje sudjeluju u takvim pregovorima. Da se nije radilo o vrsti

Treba stoga tim sudionicima posla priznati i izravni vlastiti zahtjev za naknadom štete koju jedan drugome prouzroče vođenjem ili prekidanjem pregovora suprotno načelu savjesnosti i poštenja.

U okviru predugovorne odgovornosti dobavljača za štetu prouzročenu primatelju leasinga vođenjem pregovora suprotno načelu savjesnosti i poštenja moguće je sankcionirati i povrede dobavljačevih obveza pojašnjenja i obavještavanja primatelja. Pregovaranjem suprotno načelu savjesnosti i poštenja u smislu odredbe čl. 251. st. 2. ZOO-a mogu se smatrati slučajevi u kojima je dobavljač dao primatelju netočna pojašnjenja i obavijesti ili je propustio dati primatelju potrebna pojašnjenja i obavijesti, kako o okolnostima koje se odnose na svojstva objekta leasinga, tako i o okolnostima koje se odnose na mogućnost financiranja putem posla leasinga. Osobito bi se moglo ocijeniti suprotnim načelu savjesnosti i poštenja davanje netočnih obavijesti i propuštanje obavještavanja primatelja o svojstvima objekta leasinga koja se tiču uporabe zbog koje on nabavlja objekt leasinga, ako je ona poznata dobavljaču. Također, osobito u slučajevima u kojima dobavljač upućuje primatelja radi financiranja na određeno leasing društvo s kojim je on u poslovnoj vezi, davanje netočnih pojašnjenja i obavijesti primatelju o pitanjima koja se tiču financiranja nabave objekta leasinga, koja bi dobavljač dao protivno onome što mu je poznato ili bi mu moralo biti poznato iz njegova poslovnog odnosa s tim leasing društvom, moglo bi se ocijeniti pregovaranjem protivnim načelu savjesnosti i poštenja u smislu odredbe čl. 251. st. 2. ZOO-a. Primjerice, takvim pregovaranjem moglo bi se ocijeniti davanje netočne obavijesti da će primatelj moći po isteku ugovora o leasingu kupiti objekt leasinga od davatelja iako je dobavljaču poznato da je u njegovu ugovornom odnosu s davateljem ugovorena nazadprodaja objekta leasinga dobavljaču.³¹

Predugovorna odgovornost nastaje i prekidanjem pregovora suprotno načelu savjesnosti i poštenja. Takvim bi se, primjerice, mogao ocijeniti slučaj u kojemu bi se dobavljač i primatelj dogovorili o svim pojedinostima objekta leasinga i o financiranju putem leasinga, nakon čega bi dobavljač odustao od sklapanja ugovora o isporuci s davateljem.

---

pregovora koje pretpostavljaju zaključenje odgovarajućeg ugovora govore u prilog utvrđenja o izostanku upoznavanja pregovaratelja s potencijalnim sugovarateljem, izostanak izmjenjivanja podataka, stajališta i mišljenja o budućem obvezno pravnom ugovoru koje strane navodno žele sklopiti, predočavanju međusobnih gospodarskih i pravnih posljedica sklapanja ugovora, ispitivanja solventnosti, poslovnog poštenja i planova pri tome ne zanemarujući određenu vrstu ponašanja pregovaratelja glede lojalnosti i diskrecije te uvažavanja interesa pojedinih strana u pregovorima sve do zaključenja ugovora.” (VSRH, Rev 1151/06-2 od 30. listopada 2007., dostupno na: SuPra (25. travnja 2017.)).

³¹ Vidi *infra* u tekstu rada u vezi s bilj. 44.

Osim toga što bi poslovni kontakt primatelja leasinga i dobavljača u poslu neizravnog leasinga trebalo smatrati pregovorima u smislu odredaba čl. 251. ZOO-a, dodatni argument u prilog stajalištu o postojanju vlastite predugovorne odgovornosti dobavljača jest i odredba čl. 64. st. 1. ZL-a. Prema toj odredbi, u slučajevima dobavljačeva zakašnjenja s ispunjenjem obveze isporuke objekta leasinga i neurednog ispunjenja te obveze, primatelj ima prema njemu "prava koja bi, prema propisima kojima se uređuju obvezni odnosi, imao da je ugovorna strana s dobavljačem objekta *leasinga*".³² Tom odredbom ZL-a uspostavlja se poseban zakonski obvezni odnos između primatelja i dobavljača³³, u kojemu primatelj može izravno prema dobavljaču ostvarivati ona prava koja bi za njega nastajala zbog zakašnjenja i neurednog ispunjenja dobavljačevih obveza iz ugovora o isporuci da je primatelj ugovorna strana tog ugovora. Valja smatrati da tu odredbu treba analogijom primijeniti i u kontekstu predugovorne odgovornosti dobavljača prema primatelju. Stoga primatelju treba u odnosu prema dobavljaču priznati ona prava koja bi za njega nastajala u slučajevima dobavljačevih povreda predugovornih sporednih i dopunskih obveza koje bi dobavljač imao prema njemu u pregovorima o sklapanju ugovora o isporuci da je primatelj ugovorna strana tog ugovora. Primjenom odredbe čl. 64. st. 1. ZL-a analogijom na predugovorni obvezni odnos primatelja i dobavljača postojala bi predugovorna odgovornost dobavljača za štetu prouzročenu primatelju povredom dobavljačevih obveza

---

³² Odredba čl. 64. st. 1. ZL-a glasi: "Ako dobavljač objekt *leasinga* ne isporuči primatelju *leasinga*, ako ga isporuči sa zakašnjenjem ili ako objekt *leasinga* ima materijalni nedostatak, primatelj *leasinga* ima prema dobavljaču objekta *leasinga* prava koja bi, prema propisima kojima se uređuju obvezni odnosi, imao da je ugovorna strana s dobavljačem objekta *leasinga*." Istovjetna odredba bila je sadržana i u čl. 50. st. 1. ZL/06.

³³ U kontekstu odredaba ZL/06 u pravnoj književnosti istaknuto je stajalište da je zakonskim odredbama uspostavljen poseban pravni odnos primatelja leasinga i dobavljača objekta leasinga (usp.: Josipović, *op. cit.* u bilj. 6, str. 276; Keglević u: Gliha *et al.*, *op. cit.* u bilj. 6, str. 628; Pešutić u: Slakoper, *op. cit.* u bilj. 6, str. 1027), ali se pravna književnost nije bavila pitanjem prirode tog odnosa ni pravnim posljedicama koje ovisno o prirodi tog odnosa nastaju u obveznim odnosima među sudionicima posla neizravnog leasinga. Stajalište o posebnom zakonskom obveznom odnosu između primatelja leasinga i dobavljača može se prihvatiti, no iz odredaba ZL-a i ranijeg ZL/06 nije izvjesno je li taj zakonski obvezni odnos utemeljen na zasadama učenja o ugovaranju u korist trećeg ili na zasadama instituta zakonske cesije ili na zasadama kojeg trećeg pravnog instituta, a zbog nedostataka zakonodavnog uređenja moguće je naći opravdane argumente i za i protiv prihvaćanja bilo kojeg od tih tumačenja tog zakonskog obveznog odnosa. Budući da bi argumentacija tog stajališta premašivala okvire ovog rada, rasprava o tim pitanjima ostavlja se za nastavak istraživanja.

u stadiju predugovornih aktivnosti.³⁴ U vezi s opsegom naknade štete treba istaknuti da bi primatelj leasinga mogao zahtijevati naknadu štete u istom opsegu u kojemu prema općim pravilima predugovorne odgovornosti potencijalni suugovaratelj uobičajeno može zahtijevati naknadu štete.

2.2. Odnos vlastitih prava primatelja leasinga s osnove predugovorne odgovornosti dobavljača i cesijom primatelju ustupljenih prava davatelja leasinga prema dobavljaču

U austrijskom i njemačkom pravu, osim vlastitih prava koje primatelj leasinga ima izravno prema dobavljaču s osnove vlastite predugovorne odgovornosti dobavljača, njemu u odnosu prema dobavljaču stoje na raspolaganju i prava koja na temelju ugovora o isporuci ima davatelj leasinga prema dobavljaču, ako ih je davatelj ustupio primatelju ugovorom o leasingu. Redovit je slučaj u austrijskoj i njemačkoj poslovnoj praksi da opći uvjeti poslovanja za ugovore o leasingu sadržavaju klauzule kojima davatelj ustupa primatelju sva prava koja on ima prema dobavljaču na temelju ugovora o isporuci.

Ustupanje svih prava davatelja leasinga prema dobavljaču na primatelja leasinga obuhvaća i ustupanje prava koja davatelj ima s osnove predugovorne odgovornosti dobavljača. Stoga primatelj ima prema dobavljaču i ustupljenu tražbinu za naknadom štete koju je dobavljač prouzročio povredom svojih predugovornih sporednih obveza prema davatelju.³⁵ Kako davatelj ne može ustupiti primatelju više prava negoli što ih on sam ima, za tu tražbinu primatelja prema dobavljaču odlučno je pitanje postoje li i koje sporedne dobavljačeve obveze prema davatelju u njihovu predugovornom odnosu.³⁶

Ustupanje primatelju leasinga prava davatelja prema dobavljaču obuhvaća i prava koja davatelj leasinga kao ugovorna strana ugovora o isporuci ima prema dobavljaču kao drugoj ugovornoj strani ugovora o isporuci s osnove odgovornosti dobavljača za materijalne nedostatke stvari koja je objekt leasinga. Kako originarne predugovorne sporedne obveze koje dobavljač ima prema primatelju

³⁴ Odredba čl. 64. st. 1. ZL-a se može analogijom primijeniti na predugovorni obvezni odnos primatelja leasinga i dobavljača neovisno o tome jesu li prava primatelja iz odredbe čl. 64. st. 1. ZL-a njegova originarna prava ili su ona na njega prenesena davateljeva prava, što ovisi o prihvaćanju mogućih tumačenja zakonskog obveznog odnosa između primatelja leasinga i dobavljača.

³⁵ Za njemačko pravo: Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 177; Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 91. Za austrijsko pravo: Schopper i Skarics, *op. cit.* u bilj. 3, str. 113.

³⁶ Vidi *infra* u poglavlju 3.2.

obuhvaćaju i dopunske obveze pojašnjenja i obavještavanja o onim svojstvima stvari koja su važna za njemu poznatu svrhu namjeravane uporabe objekta leasinga od strane primatelja, može doći do konkurencije zahtjeva primatelja s osnove vlastite predugovorne odgovornosti dobavljača i cesijom primatelju ustupljenih davateljevih zahtjeva s osnove odgovornosti dobavljača za materijalne nedostatke. Prema stajalištu njemačkog prava, koje je prihvaćeno i u austrijskom pravu, institut odgovornosti za materijalne nedostatke načelno isključuje primjenu instituta predugovorne odgovornosti za štetu prouzročenu propuštanjem obavještavanja o svojstvima stvari, zbog čega je konkurenciju zahtjeva primatelja leasinga potrebno razriješiti davanjem prednosti cesijom primatelju ustupljenih davateljevih zahtjeva s osnove odgovornosti dobavljača za materijalne nedostatke.³⁷ Međutim, prema stajalištu njemačkog prava, u slučaju da je dobavljač pogrešno savjetovao primatelja na izričit njegov upit o svojstvima objekta leasinga, dobavljačeva predugovorna odgovornost za štetu prouzročenu primatelju takvim pogrešnim obavještavanjem postoji uz odgovornost dobavljača za materijalne nedostatke.³⁸

U hrvatskom pravu proizlazi da bi na temelju odredbe čl. 64. st. 1. ZL-a primatelj leasinga mogao izravno prema dobavljaču ostvarivati prava s osnove dobavljačeve odgovornosti za materijalne nedostatke objekta leasinga iako nije ugovorna strana ugovora o isporuci. Prema odredbi čl. 401. st. 1. t. 2) ZOO-a materijalni nedostatak stvari postoji i "ako stvar nema potrebna svojstva za posebnu uporabu za koju je kupac nabavlja, a koja je bila poznata prodavatelju ili mu je morala biti poznata". Ta se odredba primjenjuje na odgovornost prodavatelja za materijalne nedostatke stvari, a na temelju odredbe čl. 357. st. 3. ZOO-a i na odgovornost prenositelja za materijalne nedostatke u drugim naplatnim ugovorima. Budući da je ugovor o isporuci koji sklapaju dobavljač i davatelj leasinga redovito naplatan ugovor, materijalni nedostatak objekta leasinga postoji ako on nema potrebna svojstva za dobavljaču poznatu posebnu uporabu za koju ga pribavlja davatelj kao ugovorna strana tog ugovora. Kako na temelju odredbe čl. 64. st. 1. ZL-a primatelj leasinga ima prema dobavljaču prava koja bi "imao da je ugovorna strana s dobavljačem objekta *leasinga*", tako se i odredbe ZOO-a o odgovornosti za materijalne nedostatke trebaju primijeniti na dobavljačevu odgovornost za materijalne nedostatke prema primatelju istovjetno kako bi se one primijenile da su ti sudionici posla uistinu u ugovornom odnosu na temelju

³⁷ Za njemačko pravo: Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 91 – 92; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 145. Za austrijsko pravo: Schopper i Skarics, *op. cit.* u bilj. 3, str. 170.

³⁸ Tako: Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 92; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 145 – 146.

naplatnog ugovora. Stoga materijalni nedostatak objekta leasinga u odnosu prema primatelju postoji i ako objekt leasinga nema potrebna svojstva za posebnu uporabu za koju on pribavlja objekt leasinga, ako je ona poznata dobavljaču ili mu je morala biti poznata.

Imajući u vidu izneseno u vezi s dobavljačevom odgovornošću za materijalne nedostatke u odnosu prema primatelju, uz prihvaćanje stajališta o vlastitoj dobavljačevoj predugovornoj odgovornosti prema njemu, i u hrvatskom pravu moglo bi doći do konkurencije zahtjeva primatelja leasinga prema dobavljaču s tih dviju različitih osnova njegove odgovornosti.³⁹ Tu bi konkurenciju, kao i u njemačkom i austrijskom pravu, trebalo riješiti davanjem prednosti zahtjevima primatelja s osnove dobavljačeve odgovornosti za materijalne nedostatke.

3. PREDUGOVORNI OBVEZNI ODNOS DOBAVLJAČA OBJEKTA LEASINGA I DAVATELJA LEASINGA

U poslu neizravnog leasinga dobavljač objekta leasinga i davatelj leasinga sklapaju ugovor o isporuci (njem. *Liefervertrag*)⁴⁰, a pojedinosti tog ugovora redovito se definiraju u stadiju predugovornih aktivnosti koji se odvija između dobavljača i potencijalnog primatelja leasinga. Nakon što su dobavljač i primatelj dogovorili tehničke i komercijalne pojedinosti isporuke, potencijalnom davatelju leasinga predaje se ispunjeni “zahtjev za odobrenje leasinga” i drugi standardni obrasci koje je pripremila samo leasing društvo. Standardni obrasci tog zahtjeva uobičajeno sadržavaju i mjesta u koja se unosi određenje osobe dobavljača, određenje objekta leasinga i njegova nabavna vrijednost. Stoga predaja ispunjenog zahtjeva predstavlja i dobavljačevu ponudu za sklapanjem ugovora o isporuci. Karakter ponude za sklapanjem tog ugovora može imati i nacrt ugovora (njem. *Vertragsentwurf*) koji ponekad dobavljač sastavlja i upućuje

³⁹ Neovisno o tome jesu li ti zahtjevi primatelja leasinga njegovi originarni zahtjevi ili je riječ o na njega prenesenim zahtjevima davatelja leasinga, o čemu vidi napomenu *supra* u bilj. 33.

⁴⁰ CIFL ne uređuje glavna prava i obveze dobavljača i davatelja leasinga kao ugovornih strana ugovora o isporuci (engl. *supply agreement*; franc. *le contrat de fourniture*) pa se ta prava i obveze te pravna priroda tog ugovora u prekograničnom poslu leasinga ravnaju prema ugovoru o isporuci i mjerodavnom pravu za taj ugovor. U austrijskom, njemačkom i hrvatskom pravu ugovor o isporuci redovito je po svojoj pravnoj prirodi ugovor o kupoprodaji. U njemačkom pravu on bi mogao biti i ugovor o djelu ili dobavni ugovor o djelu, a u austrijskom i hrvatskom pravu samo ugovor o djelu jer austrijsko i hrvatsko pravo ne poznaju dobavni ugovor o djelu. Vidi: Tot, *op. cit.* u bilj. 6, str. 377 – 378.

leasing društvu.⁴¹ Obavijest ponuđenog leasing društva dobavljaču o “odobrenom financiranju” redovito je prihvata ponude za sklapanjem ugovora o isporuci. Taj je ugovor u pravilu sklopljen u trenutku u kojemu je dobavljač primio obavijest o “odobrenom financiranju”, poziv za dostavom predračuna ili sličnu izjavu iz koje se može zaključiti da je davatelj leasinga prihvatio dobavljačevu ponudu.⁴²

Budući da između dobavljača i leasing društava u poslovnoj praksi često postoje poslovne veze različitog intenziteta, prava i obveze u njihovu odnosu, osim na temelju pojedinog sklopljenog ugovora o isporuci, mogu u vezi s poslovima leasinga nastati i na temelju ugovora o suradnji (njem. *Kooperationsvertrag*). Ugovor o suradnji koji sklapaju dobavljač i davatelj leasinga je okvirni ugovor (njem. *Rahmenvertrag*) koji sadržava ugovorne odredbe koje se trebaju primijeniti na sve ugovore o isporuci sklopljene na temelju tog okvirnog ugovora.⁴³ Često se u ugovorima o suradnji, u pogledu objekata leasinga koji bi davatelju bili vraćeni nakon isteka ili prijevremenog prestanka sklopljenih ugovora o leasingu, u korist davatelja ugovara pravo nazadprodaje takvih objekata leasinga ili se ugovorne strane obvezuju sklapati ugovore o otkupu takvih objekata.⁴⁴ Iz takvih ugovora nastaje i karakteristična obveza suradnje (njem. *Kooperationspflicht*), koja može utjecati i na postojanje pojedinih dopunskih obveza između ugovornih strana u predugovornom stadiju koji prethodi sklapanju pojedinog ugovora o isporuci.⁴⁵

Takve obveze suradnje postoje između dobavljača i davatelja leasinga i u slučajevima u kojima među njima postoji poslovna veza slabijeg intenziteta. Naime, čest je slučaj u poslovnoj praksi da su standardni obrasci koje pripremaju leasing društva i koji su namijenjeni sklapanju ugovora o leasingu predani dobavljaču, a da prethodno među njima nije sklopljen ugovor o suradnji. Tu dokumentaciju leasing društva stavljaju na raspolaganje dobavljačima u svrhu vođenja pregovora o sklapanju ugovora o leasingu s potencijalnim primateljima leasinga, za što im plaćaju i posebnu naknadu. U takvom slučaju prava i obveze između dobavljača

---

⁴¹ Usp.: Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 18; Beckmann u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 62; Tot, *op. cit.* u bilj. 6, str. 374 – 375.

⁴² Usp.: Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 19; Beckmann u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 62; Tot, *op. cit.* u bilj. 6, str. 376 – 377.

⁴³ Usp.: Assies u: Graf von Westphalen, *op. cit.* u bilj. 4, str. 359; Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 35; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 156 – 157.

⁴⁴ O tzv. *buy-back* garanciji (njem. *Rücknahmegarantie*), preobražajnom pravu nazadprodaje te razlikovanju nazadprodaje (njem. *Wiederverkauf*) i otkupa (njem. *Rückkauf*) vidi: Tot, *op. cit.* u bilj. 6, str. 378 – 380.

⁴⁵ Usp.: Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 36; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 159.

i davatelja leasinga postoje i na temelju ugovora o skrbi o tuđem poslu (njem. *Geschäftsbesorgungsvertrag*).⁴⁶ I u tom ugovornom odnosu postoje uzajamne obveze suradnje koje mogu biti odlučne i za ocjenu postojanja dopunskih obveza u predugovornom stadiju, koji se odvija prije sklapanja pojedinog ugovora o isporuci.⁴⁷

Do sklapanja ugovora o isporuci između dobavljača i davatelja leasinga dolazi premda davatelj nije osobno sudjelovao u pregovorima s dobavljačem. Zbog te specifičnosti tehnike poduzimanja posla neizravnog leasinga potrebno je raspraviti: (i) može li se potencijalnog primatelja leasinga u predugovornom stadiju koji prethodi sklapanju ugovora o isporuci smatrati zastupnikom budućeg davatelja leasinga u pregovorima o sklapanju tog ugovora; (ii) koje predugovorne sporedne obveze ima dobavljač prema davatelju leasinga; (iii) koje predugovorne sporedne obveze ima davatelj leasinga prema dobavljaču.

3.1. Primatelj leasinga kao pomoćnik davatelja leasinga u pregovorima o sklapanju ugovora o isporuci

Sklapanju ugovora o isporuci prethode predugovorne aktivnosti između dobavljača i potencijalnog primatelja leasinga u kojima primatelj redovito nastupa u svoje ime i ne nalazi se ni u kakvom odnosu s određenim leasing društvom iz kojeg bi proizlazilo njegovo ovlaštenje na zastupanje tog leasing društva. Potencijalnog primatelja leasinga ne može se smatrati zastupnikom (njem. *Stellvertreter*) ovlaštenim za zastupanje određenog davatelja leasinga to više što osoba budućeg davatelja u to vrijeme nije ni poznata.⁴⁸

Međutim, u njemačkom pravu smatra se da primatelj leasinga u stadiju koji prethodi sklapanju ugovora o isporuci nastupa u ulozi pomoćnika budućeg da-

---

⁴⁶ Za *Geschäftsbesorgungsvertrag* iz odredbe § 675. st. 1. BGB-a nije se u hrvatskoj pravnoj književnosti ustalio odgovarajući prijevod. Miladin, primjerice, o ovim ugovorima govori opisno te ih spominje kao “ugovore o djelu i ugovore o službi na temelju kojih se jedna strana uz naknadu stara o poslovima druge strane” (u: Miladin, P., *Šutnja i konkludentne radnje u obveznim odnosima*, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, vol. 58, br. 4, 2008., str. 938). U poredbi s nalogom (njem. *Auftrag*) koji je u njemačkom pravu uređen odredbama §§ 662. – 674. BGB-a kao nenaplatni ugovor, *Geschäftsbesorgungsvertrag* je naplatni ugovor o djelu (njem. *Werkvertrag*) ili naplatni ugovor o službi (njem. *Dienstvertrag*), koji za predmet ima skrb o tuđem poslu, a na koji se osim odredaba BGB-a za ugovor o djelu, odnosno ugovor o službi, trebaju primijeniti i pojedine odredbe BGB-a o nalogu. Vidi, primjerice: Oetker i Maultzsch, *op. cit.* u bilj. 11, str. 615 – 620.

⁴⁷ Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 36.

⁴⁸ *Ibid.*, str. 31.

vatelja leasinga u pregovorima (njem. *Verhandlungsgelhilfe*).⁴⁹ Odredba § 166. st. 1. BGB-a o obvezivanju zastupanog očitovanjem volje zastupnika i pripisivanju znanju zastupanog onoga što je zastupnik znao ili morao znati primjenjuje se u njemačkom pravu na odgovarajući način i na odnos pomoćnika u pregovorima i ugovorne strane koja se oslanja na pomoćnika u pregovorima.⁵⁰ Pomoćnici u pregovorima ubrajaju se u krug pomoćnika u ispunjenju (njem. *Erfüllungsgelhilfe*), osoba kojima se dužnik služi u ispunjenju svojih obveza, a čija se krivnja pripisuje dužnikovoj odgovornosti na temelju odredbe § 278. BGB-a.⁵¹ Sadržajno istovjetna odredba s odredbom § 278. BGB-a sadržana je u § 1313.a ABGB-a, a u austrijskom pravu u dužnikove pomoćnike u ispunjenju obveze također se ubrajaju pomoćnici u pregovorima.⁵²

Odgovarajućom primjenom učenja o pomoćnicima u pregovorima na trostrani odnos među sudionicima posla neizravnog leasinga u njemačkoj pravnoj književnosti primatelj leasinga smatra se neovlaštenim zastupnikom (njem. *Vertreter ohne Vertretungsmacht*) budućeg davatelja leasinga u smislu odredbe § 177. st. 1. BGB-a.⁵³ Radnje primatelja budućeg davatelja leasinga naknadno odobrava prihvatom ponude za sklapanjem ugovora o isporuci pod uvjetima isporuke koje su dogovorili dobavljač i primatelj.⁵⁴ Zamjetno je da bi u kontekstu njemačkog prava u ovom pogledu primatelja leasinga bilo preciznije označavati neovlaštenim pomoćnikom u pregovorima negoli neovlaštenim zastupnikom.

Stajalište o primatelju leasinga kao pomoćniku budućeg davatelja leasinga u pregovorima o sklapanju ugovora o isporuci moguće je prihvatiti i u kontekstu hrvatskog prava. Temelj za prihvaćanje tog stajališta u hrvatskom pravu jest odredba čl. 312. st. 1. ZOO-a o sklapanju ugovora od strane neovlaštene osobe, koju je moguće analogijom primijeniti i na predugovorni stadij, koji prethodi sklapanju ugovora o isporuci u poslu neizravnog leasinga. Primjenom odredbe čl. 312. st. 1. ZOO-a analogijom proizlazilo bi da je prihvatom ponude za sklapanjem tog ugovora davatelj leasinga “naknadno odobrio” uvjete isporuke koje je s dobavljačem dogovorio primatelj. Tim naknadnim odobrenjem primatelj bi

⁴⁹ Tako: Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 31 i 37; Beckmann u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 62 i 74; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 150.

⁵⁰ Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 31.

⁵¹ *Ibid.*, str. 36 – 37.

⁵² Vidi: Koziol, H., Bydlinski, P. i Bollenberger, R. (ur.), *Kurzkommentar zum ABGB*, Springer, Wien – New York, 2010., str. 1513 – 1514; Schopper i Skarics, *op. cit.* u bilj. 3, str. 107.

⁵³ Usp.: Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 31; Beckmann u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 74.

⁵⁴ *Ibid.*

od neovlaštenog postao ovlašteni pomoćnik u pregovorima. Kao i u austrijskom i njemačkom pravu, odredbe čl. 309. ZOO-a o učincima zastupanja trebalo bi na odgovarajući način primijeniti i na odnos između pomoćnika u pregovorima i ugovorne strane koja se služila pomoćnikom u pregovorima ili je radnje neovlaštenog pomoćnika u pregovorima naknadno odobrila.

3.2. Predugovorne sporedne obveze dobavljača prema davatelju leasinga

Pod istim pretpostavkama pod kojima bi i inače postojale posebne sporedne obveze sudionika u predugovornom stadiju koji prethodi sklapanju ugovora među njima⁵⁵ postoje i dobavljačeve dopunske obveze pojašnjenja i obavještanja davatelja leasinga kao druge ugovorne strane budućeg ugovora o isporuci. Međutim, kako se u predugovornom stadiju koji prethodi sklapanju ugovora o isporuci primatelja leasinga smatra davateljevim pomoćnikom u pregovorima, prema stajalištu njemačkog prava dobavljač je ispunio te dopunske obveze prema davatelju ako ih je ispunio primatelju kao davateljevu pomoćniku u pregovorima.⁵⁶ Budući da je primatelj osoba koja će upotrebljavati objekt leasinga na temelju ugovora o leasingu, smatra se da se opseg dobavljačevih obveza pojašnjenja i obavještanja davatelja koje on ispunjava primatelju treba ravnati prema znanju i upitima primatelja kao davateljeva pomoćnika u pregovorima te da je on ograničen na obavještanje o onim svojstvima objekta leasinga koja su važna za dobavljaču poznatu uporabu objekta leasinga od strane budućeg primatelja.⁵⁷ Kako davatelj leasinga redovito ugovorom o leasingu ustupa primatelju sva prava koja ima prema dobavljaču, tako se cesijom primatelju ustupaju i davateljeva prava s osnove dobavljačeve predugovorne odgovornosti prema davatelju.⁵⁸ U slučaju povrede predugovornih sporednih obveza dobavljač odgovara za štetu primatelju kojemu na raspolaganju stoje ustupljeni davateljevi zahtjevi s te osnove.⁵⁹

U austrijskom pravu također je prihvaćeno stajalište da dobavljač svoje sporedne obveze pojašnjenja i obavještanja koje mogu nastati u predugovornom obveznom odnosu s davateljem leasinga ispunjava njihovim ispunjenjem primatelju leasinga.⁶⁰

⁵⁵ Vidi *supra* u tekstu u vezi s bilj. 18.

⁵⁶ Tako: Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 177; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 150.

⁵⁷ Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 177.

⁵⁸ Vidi *supra* u tekstu u vezi s bilj. 37.

⁵⁹ Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 150.

⁶⁰ Vidi: Schopper i Skarics, *op. cit.* u bilj. 3, str. 167 – 168.

Isto stajalište valja prihvatiti i u kontekstu hrvatskog prava. S obzirom na okolnosti cjelokupne poslovne konstrukcije u koju se sudionici posla leasinga upuštaju, treba smatrati da je dobavljač svoje predugovorne obveze pojašnjenja i obavještavanja koje može imati prema davatelju leasinga ispunio ako ih je ispunio primatelju leasinga kao osobi s kojom vodi pregovore o sklapanju budućeg ugovora o isporuci. Pravni temelj za prihvaćanje takvog stajališta jesu opća pravila o ispunjenju obveza, odnosno odredba čl. 164. st. 2. ZOO-a o ispunjenju obveze trećoj osobi koja se nalazi izvan kruga osoba navedenih u odredbi čl. 164. st. 1. ZOO-a. Prema odredbi čl. 164. st. 1. ZOO-a obveza se može ispuniti vjerovniku ili osobi koja je određena zakonom, sudskom odlukom, ugovorom između vjerovnika i dužnika ili koju je odredio vjerovnik. U predugovornom stadiju koji prethodi sklapanju ugovora o isporuci, primatelja leasinga kao davateljeva pomoćnika u pregovorima ne može se kvalificirati kao osobu iz odredbe čl. 164. st. 1. ZOO-a. On je treća osoba u smislu odredbe čl. 164. st. 2. ZOO-a. Prema toj odredbi dužnik može ispuniti valjano obvezu i trećoj osobi koja nije ovlaštena na prijam ispunjenja ako je takvo ispunjenje vjerovnik naknadno odobrio ili se njime koristio. Budući da prihvatom ponude za sklapanjem ugovora o isporuci davatelj leasinga “naknadno odobrava” uvjete isporuke koje je s dobavljačem dogovorio primatelj leasinga i da time odobrava i radnje primatelja kao neovlaštenog pomoćnika u pregovorima o sklapanju ugovora o isporuci, treba zauzeti stajalište da se tim prihvatom ponude naknadno odobrava i ispunjenje dobavljačevih predugovornih sporednih obveza koje je on ispunio primatelju leasinga kao trećoj osobi u smislu odredbe čl. 164. st. 2. ZOO-a.

3.3. Predugovorne sporedne obveze davatelja leasinga prema dobavljaču

Specifičnost je redovite tehnike poduzimanja posla neizravnog leasinga u modelu simultanog sklapanja ugovora o leasingu i ugovora o isporuci u tome da dobavljač i davatelj leasinga sklapaju ugovor o isporuci nakon što su sve tehničke i komercijalne pojedinosti isporuke objekta leasinga dogovorili dobavljač i primatelj leasinga među sobom. U stadiju u kojemu se u posao uključuje davatelj sve su pojedinosti ugovora o isporuci dogovorene između dobavljača i primatelja u tolikoj mjeri da je ugovor o isporuci “spreman za potpisivanje” (njem. *bis zur Unterschriftsreife ausgehandelt*).⁶¹ Prema stajalištu njemačke sudske prakse iz same prirode posla neizravnog leasinga proizlazi da je davatelj leasinga, ako prihvaća ponudu za sklapanje ugovora o isporuci, dužan prihvatiti sve tehničke i komer-

⁶¹ Za njemačko pravo: Beckmann u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 61; Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 62. Za austrijsko pravo: Schopper i Skarics, *op. cit.* u bilj. 3, str. 88.

cijalne pojedinosti isporuke koje su dogovorili dobavljač i primatelj.⁶² Stoga se pitanje o postojanju sporednih predugovornih obveza davatelja u odnosu prema dobavljaču ni ne raspravlja u austrijskoj i njemačkoj pravnoj književnosti.

U poslu neizravnog leasinga, koji se poduzima u modelu simultanog sklapanja ugovora, posebno se ne može prihvatiti da bi davatelj leasinga imao predugovornu obvezu obavijestiti dobavljača o tome da ugovor o isporuci s njim namjerava sklopiti radi davanja pribavljene stvari u leasing primatelju leasinga. U stadiju u kojemu se u posao uključuje davatelj te okolnosti su već poznate dobavljaču. Redovito je upravo dobavljač taj koji obavještava davatelja o osobi primatelja i s njim dogovorenim pojedinostima isporuke.

U hrvatskom pravu od te uobičajene tehnike poduzimanja posla neizravnog leasinga odudaraju odredbe čl. 54. st. 2. i 3. ZL-a, prema kojima je davatelj dužan obavijestiti dobavljača "da objekt *leasinga* pribavlja radi izvršenja ugovora o *leasingu* te navesti osobu koja je primatelj *leasinga*".⁶³ Te odredbe posve su suvišne za opisani redoviti slučaj u poslovnoj praksi u kojemu dobavljač i bez posebne obavijesti zna i za svrhu zbog koje davatelj pribavlja objekt i za osobu primatelja. Povredom zakonske obveze obavještavanja iz odredaba čl. 54. st. 2. i 3. ZL-a načelno bi nastajala davateljeva odgovornost za štetu koju bi dobavljač pretrpio zbog toga što nije bio na vrijeme obaviješten, u skladu s općim pravilom o odgovornosti za štetu zbog propuštanja obavijesti iz odredbe čl. 348. ZOO-a. Međutim, redovito iz propuštanja te obavijesti za dobavljača ne bi mogla nastati nikakva šteta. Unatoč tome, davatelj leasinga morat će dobavljača obavijestiti u skladu s odredbama čl. 54. st. 2. i 3. ZL-a ako želi od sebe otkloniti odgovornost za prekršaj propisanu odredbama ZL-a.⁶⁴

---

⁶² Prema: Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 38.

⁶³ Odredba čl. 54. st. 2. ZL-a glasi: "Davatelj *leasinga* dužan je obavijestiti dobavljača objekta *leasinga* da objekt *leasinga* pribavlja radi izvršenja ugovora o *leasingu* te navesti osobu koja je primatelj *leasinga*." Odredba čl. 54. st. 3. ZL-a glasi: "Obavijest iz stavka 2. ovoga članka davatelj *leasinga* dužan je dostaviti dobavljaču objekta *leasinga* najkasnije do preuzimanja objekta *leasinga*." Istovjetno je bilo propisano i odredbama čl. 40. st. 2. i 3. ZL/06. Odredbe čl. 54. st. 2. i 3. ZL-a ne propisuju oblik te obavijesti. Odredba čl. 54. st. 3. ZL-a ističe da je davatelj dužan "dostaviti" obavijest, no samo iz tog izraza ne bi se moglo zaključiti da bi ta obavijest morala biti u pisanom obliku. Stoga davatelj može dobavljača obavijestiti i usmeno, odnosno u bilo kojem obliku.

⁶⁴ Prema odredbi čl. 124. st. 1. t. 7. ZL-a, nepostupanje u skladu s odredbom čl. 54. st. 2. ZL-a lakši je prekršaj leasing društva, a prema odredbi čl. 125. st. 1. t. 2. ZL-a to je prekršaj i kreditne institucije ako se ona javlja kao davatelj leasinga u poslu financijskog leasinga u skladu s odredbom čl. 6. st. 2. ZL-a.

4. PREDUGOVORNI OBVEZNI ODNOS DAVATELJA I PRIMATELJA LEASINGA

Osim pojedinosti budućeg ugovora o isporuci objekta leasinga, u stadiju predugovornih aktivnosti koji se odvija između dobavljača i potencijalnog primatelja leasinga ti sudionici dogovaraju i pojedinosti koje se odnose na ugovor o leasingu koji će sklopiti davatelj i primatelj leasinga. Čest je slučaj u poslovnoj praksi da dobavljač predaje potencijalnom primatelju leasinga potrebnu dokumentaciju za sklapanje ugovora o leasingu koju je pripremila leasing društvo s kojim je on u poslovnoj vezi.⁶⁵ U toj dokumentaciji sadržan je i tzv. zahtjev za odobrenje leasinga, koji je redovito obrazac ponude (njem. *Antragsformular*).⁶⁶ Čin predaje ispunjenog obrasca ponude leasing društvu znači upućivanje ponude za sklapanje ugovora o leasingu od strane potencijalnog primatelja leasinga kao ponuditelja. Ugovor o leasingu između davatelja i primatelja leasinga sklopljen je redovito u trenutku u kojemu primatelj primi obavijest leasing društva o "odobrenom financiranju" koja predstavlja prihvatanje ponude za sklapanjem ugovora o leasingu.⁶⁷

Glede predugovornih obveznih odnosa koji postoje u stadiju koji prethodi sklapanju ugovora o leasingu, potrebno je raspraviti: (i) može li se dobavljača držati zastupnikom budućeg davatelja leasinga u pregovorima o sklapanju ugovora o leasingu te (ii) koje predugovorne sporedne obveze ima davatelj leasinga prema primatelju leasinga.

4.1. Dobavljač kao pomoćnik davatelja leasinga u pregovorima o sklapanju ugovora o leasingu

Prema stajalištu austrijskog i njemačkog prava koje je prihvatljivo i za hrvatsko pravo, sama okolnost da dobavljač predaje potencijalnom primatelju leasinga dokumentaciju leasing društva s kojim je on u poslovnoj vezi ne znači da je dobavljač zastupnik (njem. *Stellvertreter*) tog leasing društva.⁶⁸ Dobavljača

⁶⁵ Vidi *supra* uvodno u trećem poglavlju.

⁶⁶ Za njemačko pravo: Beckmann i Scharff, *loc. cit.* u bilj. 3; Koch u: MünchKomm III, *op. cit.* u bilj. 4, odl. 40.; Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 62 – 63; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 128. Za austrijsko pravo: Schopper i Skarics, *loc. cit.* u bilj. 3. Za hrvatsko pravo: Tot, *op. cit.* u bilj. 6, str. 373 – 375.

⁶⁷ Za njemačko pravo: Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 19; Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 63; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 128. Za austrijsko pravo: Schopper i Skarics, *op. cit.* u bilj. 3, str. 92 – 93. Za hrvatsko pravo: Tot, *op. cit.* u bilj. 6, str. 375 – 376.

⁶⁸ Za njemačko pravo: Assies u: Graf von Westphalen, *op. cit.* u bilj. 4, str. 295; Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 179; Engel, *op. cit.* u bilj. 3, str. 81; Koch u:

se može smatrati zastupnikom leasing društva s kojim je on u poslovnoj vezi samo ako mu je ono izdalo punomoć kojom ga se ovlašćuje na davanje pravno relevantnih očitovanja volje u ime leasing društva.

Iz same okolnosti da dobavljač predaje primatelju leasinga dokumentaciju leasing društva ne može se zaključivati ni o postojanju trpljene punomoći (njem. *Duldungsvollmacht*) ili prividne punomoći (njem. *Anscheinsvollmacht*). Predajom te dokumentacije dobavljaču ne stvara se privid zbog kojeg bi se potencijalni primatelj leasinga s povjerenjem mogao pouzdati u to da je dobavljač ovlašten davati pravno relevantna očitovanja volje u ime leasing društva, a posebno i stoga što ta dokumentacija redovito ne sadržava očitovanja volje koja bi bila pravno obvezujuća za leasing društvo kao potencijalnog davatelja leasinga.⁶⁹

U slučajevima u kojima je određeno leasing društvo unaprijed dobavljaču predalo obrasce potrebne za sklapanje ugovora o leasingu koje dobavljač sa znanjem i voljom leasing društva ispunjava u skladu s postignutim dogovorom s potencijalnim primateljem leasinga te ih ispunjene i potpisane od strane primatelja vraća tom leasing društvu, austrijsko i njemačko pravo dobavljača smatraju pomoćnikom budućeg davatelja leasinga u pregovorima o sklapanju ugovora o leasingu (njem. *Verhandlungsgelhilfe*).⁷⁰

Odlučna okolnost za ocjenu nalazi li se dobavljač u položaju davateljeva pomoćnika u pregovorima o sklapanju ugovora o leasingu jest je li budući davatelj leasinga dobavljaču povjerio obavljanje pripremnih radnji obavljanjem kojih je dobavljač poštedio budućeg davatelja leasinga njegovih vlastitih aktivnosti u stadiju koji prethodi sklapanju ugovora o leasingu.⁷¹ Postojanje stalne poslovne veze između dobavljača i leasing društva nije pritom ni nužno ni odlučno za kvalifikaciju dobavljača kao davateljeva pomoćnika u pregovorima.⁷²

MünchKomm III, *op. cit.* u bilj. 4, odl. 40.; Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 62. Za austrijsko pravo: Schopper i Skarics, *op. cit.* u bilj. 3, str. 89.

⁶⁹ Za njemačko pravo: Assies u: Graf von Westphalen, *op. cit.* u bilj. 4, str. 297; Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 179; Koch u: MünchKomm III, *op. cit.* u bilj. 4, odl. 40.; Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 62; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 132. Za austrijsko pravo: Schopper i Skarics, *op. cit.* u bilj. 3, str. 89.

⁷⁰ Za njemačko pravo: Assies u: Graf von Westphalen, *op. cit.* u bilj. 4, str. 305 – 306; Koch u: MünchKomm III, *op. cit.* u bilj. 4, odl. 50.; Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 89; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 132. Za austrijsko pravo: Schopper i Skarics, *op. cit.* u bilj. 3, str. 107.

⁷¹ Za njemačko pravo: Assies u: Graf von Westphalen, *op. cit.* u bilj. 4, str. 306; Koch u: MünchKomm III, *op. cit.* u bilj. 4, odl. 50.; Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 89.

⁷² Za njemačko pravo: Koch u: MünchKomm III, *op. cit.* u bilj. 4, odl. 50.; Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 89. Za austrijsko pravo: Schopper i Skarics, *op. cit.* u bilj. 3, str. 107.

Kad nastupa kao pomoćnik budućeg davatelja leasinga u pregovorima, dobavljač je ujedno davateljev pomoćnik u ispunjenju (njem. *Erfüllungshilfe*) njegovih predugovornih sporednih obveza pojašnjenja i obavještanja primatelja leasinga.⁷³ U njemačkom pravu povrede tih obveza od strane dobavljača pripisuju se krivnji davatelja leasinga na temelju odredbe § 278. BGB-a. Također, na temelju odredaba § 280. st. 1. BGB-a i § 311. st. 2. BGB-a davatelja tereti predugovorna odgovornost za štetu koja je primatelju prouzročena povredom tih sporednih obveza koju je učinio dobavljač kao njegov pomoćnik u pregovorima.⁷⁴ Do istovjetnih pravnih posljedica u austrijskom pravu dolazi se pripisivanjem držanja dobavljača kao davateljeva pomoćnika u pregovorima u odgovornost davatelja leasinga na temelju odredaba § 1313.a ABGB-a.⁷⁵

Opisana stajališta austrijskog i njemačkog prava valjalo bi prihvatiti i u kontekstu hrvatskog prava jer se i u hrvatskoj poslovnoj praksi posao neizravnog leasinga redovito poduzima na istovjetan način kao i u austrijskoj i njemačkoj poslovnoj praksi. Kako u hrvatskom pravu ne postoje izričite zakonske odredbe o pomoćnicima u pregovorima, pomoćnicima u ispunjenju i pripisivanju njihovih radnji u odgovornost gospodara posla, istovjetni učinci kao i u austrijskom i njemačkom pravu mogli bi se postići samo primjenom pojedinih odredaba ZOO-a analogijom prema trostranom odnosu sudionika posla neizravnog leasinga ili izvođenjem iz pojedinih odredaba ZOO-a općih načela koja bi se imala primijeniti na trostrani odnos sudionika posla neizravnog leasinga te na slične odnose. U potonjem smislu moglo bi se iz odredbe čl. 767. st. 4. ZOO-a o odgovornosti nalogoprimca za rad zamjenika zaključiti da ni hrvatskom pravu nije nepoznat institut pomoćnika u ispunjenju. Izvođenjem iz te odredbe općeg pravnog instituta pomoćnika u ispunjenju s istovjetnim obilježjima koja taj institut ima u austrijskom i njemačkom pravu stvara se mogućnost da se on na odgovarajući način primijeni i na trostrani odnos sudionika posla neizravnog leasinga u hrvatskom pravu, s opisanim pravnim posljedicama te primjene.

⁷³ Za njemačko pravo: Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 174; Koch u: Münch-Komm III, *op. cit.* u bilj. 4, odl. 50.; Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 89; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 132. Za austrijsko pravo: Schopper i Skarics, *op. cit.* u bilj. 3, str. 107.

⁷⁴ Usp.: Assies u: Graf von Westphalen, *op. cit.* u bilj. 4, str. 307; Koch u: MünchKomm III, *op. cit.* u bilj. 4, odl. 50.; Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 90; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 137.

⁷⁵ Vidi: Schopper i Skarics, *op. cit.* u bilj. 3, str. 107.

4.2. Predugovorne sporedne obveze davatelja leasinga prema primatelju leasinga

U predugovornom odnosu između davatelja i primatelja leasinga koji prethodi sklapanju ugovora o leasingu, davatelja leasinga terete predugovorne sporedne obveze pojašnjenja i obavještavanja primatelja o sadržaju i gospodarskim posljedicama ugovora o leasingu. Ni ovdje nije riječ o općim sporednim obvezama koje bi davatelja teretile u svakom pojedinom slučaju, nego o obvezama koje nastaju ovisno o okolnostima pojedinog slučaja, kao što je to, primjerice, u slučaju da mu je poznato da primatelj ima pogrešne predodžbe o vrsti, sadržaju i značenju ugovora o leasingu i da na tim pogrešnim predodžbama temelji svoju odluku o sklapanju ugovora o leasingu.⁷⁶

Te sporedne obveze davatelja leasinga ograničene su na pojašnjavanje i obavještavanje primatelja o pitanjima koja se odnose na ugovor o leasingu, posebno na pitanja vezana uz financiranje nabave objekta leasinga.⁷⁷ Davatelj nema obvezu obavještavanja primatelja o svojstvima objekta leasinga i njegovoj prikladnosti za primateljevu namjeravanu uporabu jer se davatelj u predugovorni stadij uključuje nakon što je primatelj dogovorio sve tehničke i komercijalne pojedinosti isporuke s dobavljačem kojega u njegovu predugovornom odnosu s primateljem terete vlastite originalne sporedne obveze pojašnjenja i obavještavanja.⁷⁸

Povreda tih sporednih obveza davatelja leasinga, od strane samog davatelja ili od strane dobavljača kao njegova pomoćnika u pregovorima o sklapanju ugovora o leasingu, dovodi do davateljeve predugovorne odgovornosti za štetu time prouzročenu primatelju leasinga. U njemačkom pravu davatelj je dužan

---

⁷⁶ Za njemačko pravo: Assies u: Graf von Westphalen, *op. cit.* u bilj. 4, str. 325; Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 173; Koch u: MünchKomm III, *op. cit.* u bilj. 4, odl. 51.; Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 88.; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 134. Za austrijsko pravo: Schopper i Skarics, *op. cit.* u bilj. 3, str. 106.

⁷⁷ Za njemačko pravo: Assies u: Graf von Westphalen, *op. cit.* u bilj. 4, str. 325; Beckmann i Scharff, *op. cit.* u bilj. 3, str. 173; Koch u: MünchKomm III, *op. cit.* u bilj. 4, odl. 51.; Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 88.

⁷⁸ Za njemačko pravo: Assies u: Graf von Westphalen, *op. cit.* u bilj. 4, str. 325 – 326; Koch u: MünchKomm III, *op. cit.* u bilj. 4, odl. 51.; Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 88; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 135 – 136. U austrijskoj pravnoj književnosti zabilježeno je stajalište da davatelja leasinga terete obveze pojašnjenja i obavještavanja primatelja i u pogledu svojstava objekta leasinga, što se obrazlaže time što je dijelom sadržaja ugovora o leasingu i obveza davatelja prepustiti objekt leasinga primatelju na uporabu: Schopper i Skarics, *op. cit.* u bilj. 3, str. 107.

primatelju naknaditi štetu u opsegu koji je potreban da bi se primatelj oslobodio ugovornih obveza iz sklopljenog ugovora o leasingu.⁷⁹

Postojanje davateljevih dopunskih obveza pojašnjavanja i obavještanja primatelja leasinga ovisno o okolnostima pojedinog slučaja prihvatljivo je i u kontekstu hrvatskog prava. Primjerice, u slučaju da primatelj svoju odluku o sklapanju ugovora o leasingu temelji na pogrešnoj predodžbi o tome da će na temelju ugovora o leasingu postati vlasnikom objekta leasinga, a to je davatelju poznato, iz dužnosti vođenja pregovora u skladu s načelom savjesnosti i poštenja nastajala bi u predugovornom stadiju davateljeva dopunska obveza pojašnjenja o tome da primatelj može vlasnikom objekta leasinga postati tek izvršenjem opcije kupnje objekta leasinga ako je takva opcija ugovorena u korist primatelja. Ako primatelju leasinga te okolnosti nije razjasnio dobavljač, u slučajevima u kojima je davatelj leasinga predao dobavljaču dokumentaciju potrebnu za sklapanje ugovora o leasingu u svrhu vođenja pregovora s potencijalnim primateljima leasinga, to propuštanje dobavljača kao davateljeva pomoćnika u pregovorima o sklapanju ugovora o leasingu trebalo bi se pripisati odgovornosti davatelja. Povredom davateljeve dopunske obveze pojašnjenja, neovisno o tome je li tu obvezu povrijedio sam davatelj ili dobavljač kao njegov pomoćnik u pregovorima, nastajala bi predugovorna odgovornost davatelja leasinga za štetu time prouzročenu primatelju leasinga.

5. ZAKLJUČAK

U poslu neizravnog leasinga nastaju karakteristični predugovorni obvezni odnosi između sudionika tog posla na koje se u nedostatku posebnog zakonskog uređenja trebaju primijeniti pravila općeg obveznog prava, uz uzimanje u obzir specifičnosti koje proizlaze iz redovite tehnike poduzimanja tog posla u modelu simultanog sklapanja ugovora o leasingu i ugovora o isporuci. U hrvatskom pravu nedostaju izričite zakonske odredbe o pojedinim pravnim institutima koji postoje u austrijskom i njemačkom obveznom pravu, a koji pravni instituti u tim pravnim porecima omogućuju da se predugovorni odnosi u poslu neizravnog leasinga objasne logično, dosljedno općim načelima obveznog prava i u skladu s raspodjelom ekonomskih interesa sudionika u poslu neizravnog leasinga. Pojedina učenja razvijena u njemačkom i austrijskom pravu trebalo bi prihvatiti i u hrvatskom pravu zbog njihove primjene na predugovorne odnose u poslu neizravnog leasinga i primjene u usporedivim odnosima koji nastaju u sličnim poslovima u kojima se javlja više sudionika.

U ta učenja ubrajaju se učenje o predugovornom obveznom odnosu povjerenja između sudionika poslovnih kontakata koji nalikuju pregovorima između

⁷⁹ Usp.: Assies u: Graf von Westphalen, *op. cit.* u bilj. 4, str. 328 i 331; Stoffels u: Staudinger, *op. cit.* u bilj. 3, str. 91; Wimmer-Leonhardt u: Martinek *et al.*, *op. cit.* u bilj. 3, str. 138.

budućih ugovornih strana, učenje o dužnikovim pomoćnicima u ispunjenju njegove obveze i pripisivanju njihove krivnje u odgovornost dužnika te učenje o pomoćnicima u pregovorima kao specifičnoj vrsti pomoćnika u ispunjenju. Uporišta za prihvaćanje tih učenja u hrvatskom pravu postoje u pojedinim odredbama ZOO-a koje teleološkim tumačenjem treba protegnuti i na ove slučajeve, odnosno koje treba analogijom primijeniti na odnose koji izrijeком nisu pokriveni pravnom normom, ili iz njih generalizacijom izvoditi opća pravila primjenjiva i na odnose na koje se pravna norma izrijeком ne odnosi. Uporabom svih navedenih metoda nastojali su se u ovom radu analizirati i objasniti predugovorni obvezni odnosi koji nastaju među sudionicima posla neizravnog leasinga u kontekstu hrvatskog prava.

U poslu neizravnog leasinga koji se poduzima u modelu simultanog sklapanja ugovora o leasingu i ugovora o isporuci, u poslovni kontakt najprije stupaju potencijalni primatelj leasinga i dobavljač objekta leasinga koji među sobom dogovaraju tehničke i komercijalne pojedinosti isporuke objekta leasinga. Iako ti sudionici ne sklapaju ugovor među sobom, poslovni kontakt među njima opravdano je označiti pregovorima u smislu odredaba čl. 251. ZOO-a. U tim pregovorima primatelj leasinga i dobavljač dužni su se pridržavati načela savjesnosti i poštenja i dogovaraju jedan drugome za štetu prouzročenu vođenjem ili prekidanjem pregovora suprotno tom načelu. Iz načela savjesnosti i poštenja, ovisno o okolnostima pojedinog slučaja, može se zaključivati i o postojanju dobavljačevih dopunskih obveza pojašnjenja i obavješćavanja primatelja o svojstvima objekta leasinga, a posebno o prikladnosti tog objekta za dobavljaču poznatu uporabu objekta leasinga od strane primatelja leasinga. Dobavljačeve obveze pojašnjenja i obavješćavanja mogu se odnositi i na podobnost stvari biti objektom leasinga te na mogućnosti financiranja isporuke putem posla leasinga.

Pojedinosti koje među sobom dogovaraju primatelj leasinga i dobavljač postaju dijelom sadržaja ugovora o isporuci koji dobavljač sklapa s davateljem leasinga. U pregovorima koji se vode između primatelja leasinga i dobavljača prije sklapanja tog ugovora, primatelj leasinga jest neovlašteni pomoćnik davatelja leasinga u pregovorima čije radnje davatelj naknadno odobrava prihvatom ponude za sklapanjem ugovora o isporuci s dobavljačem. Svoje predugovorne obveze pojašnjenja i obavješćavanja prema davatelju leasinga kao ugovornoj strani ugovora o isporuci dobavljač je ispunio ako ih je ispunio primatelju leasinga kao davateljevu pomoćniku u pregovorima. Budući da se davatelj leasinga u stadij predugovornih aktivnosti uključuje nakon što su uvjeti isporuke dogovoreni između primatelja leasinga i dobavljača, ne bi se moglo zaključivati o postojanju posebnih davateljevih predugovornih obveza pojašnjenja i obavješćavanja u odnosu prema dobavljaču.

Pojedinosti dogovorene između primatelja leasinga i dobavljača postaju i dijelom sadržaja ugovora o leasingu koji sklapaju davatelj leasinga i primatelj leasinga. U pregovorima koji se vode prije sklapanja tog ugovora, dobavljača se može označiti pomoćnikom budućeg davatelja leasinga u pregovorima ako je davatelj predao dobavljaču dokumentaciju u svrhu vođenja pregovora s potencijalnim primateljima leasinga. U tom slučaju davateljeve obveze pojašnjenja i obavještanja u odnosu prema primatelju ispunjava dobavljač kao davateljev pomoćnik u pregovorima, pa se povrede tih obveza od strane dobavljača trebaju pripisati u odgovornost davatelja. U odnosu prema primatelju leasinga davatelj leasinga nema obveze pojašnjenja i obavještanja o svojstvima objekta leasinga i njegovoj prikladnosti za namjeravanu uporabu jer je sve pojedinosti isporuke primatelj dogovorio izravno s dobavljačem koji ima vlastite originarne obveze pojašnjenja i obavještanja primatelja o tim okolnostima. Davateljeve obveze pojašnjenja i obavještanja primatelja leasinga odnose se na okolnosti vezane uz financiranje isporuke, a one posebno postoje u slučaju da je davatelju poznato da primatelj svoju odluku o sklapanju ugovora o leasingu temelji na pogrešnoj predodžbi o vrsti, sadržaju ili značenju ugovora o leasingu.

LITERATURA

- Barbić, J., *Sklapanje ugovora po Zakonu o obveznim odnosima (suglasnost volja)*, Informator, Zagreb, 1980.
- Baretić, M., *Načelo savjesnosti i poštenja u obveznom pravu*, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, vol. 24, br. 1, 2003., str. 571 – 615.
- Baretić, M., *Predugovorna odgovornost*, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, vol. 49, br. 1, 1999., str. 44 – 99.
- Beckmann, H.; Scharff, U., *Leasingrecht – Rechtsprobleme beim Finanzierungsleasing*, Verlag C. H. Beck, München, 2015.
- Crnić, I., *Zakon o obveznim odnosima*, Organizator, Zagreb, 2016.
- Egger, A.; Krejci, H. (ur.), *Das Leasinggeschäft – Zivil-, Bilanz- und Steuerrecht*, Betriebswirtschaft und Praxis, Wirtschaftsverlag Dr. Anton Orac, Wien, 1987.
- Engel, J., *Handbuch Kraftfahrzeugleasing*, Verlag C. H. Beck, München, 2015.
- Gorenc, V. (red.), *Komentar Zakona o obveznim odnosima*, Narodne novine, Zagreb, 2014.
- Graf von Westphalen, F. (ur.), *Der Leasingvertrag*, Verlag Dr. Otto Schmidt, Köln, 2015.
- Josipović, T., *Financial leasing in Croatia*, Uniform Law Review, vol. 16, br. 1-2, 2011., str. 271 – 289.
- Kačer, H., *Ugovor o leasingu*, u: Slakoper, Z.; Kačer, H.; Luttenberger, A., *Osnove prava trgovačkih ugovora i vrijednosnih papira*, Mikrorad, Zagreb, 2009., str. 261 – 268.

- Kaiser, D. (red.), *J. von Staudingers Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einföhrungsgesetz und Nebengesetzen – Buch 2 – Recht der Schuldverhältnisse – Leasing (Leasingrecht) – Neubearbeitung 2014 von Markus Stoffels, Sellier – de Gruyter, Berlin, 2014.*
- Keglević, A., *Ugovor o leasingu – novi imenovani ugovor hrvatskog prava*, u: Gliha, I.; Josipović, T.; Belaj, V.; Baretić, M.; Nikšić, S.; Ernst, H.; Keglević, A.; Matanovac, R. (ur.), *Liber amicorum Nikola Gavella – Građansko pravo u razvoju*, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2007., str. 607 – 657.
- Klarić, P.; Vedriš, M., *Građansko pravo*, Narodne novine, Zagreb, 2009.
- Kletečka, A.; Schauer, M. (ur.), *ABGB-ON – Kommentar zum Allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuch*, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Wien, 2010.
- Koch, J., *Finanzierungsleasing*, u: Krüger, W.; Westermann, H. P. (red.), *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch – Band 3 – Schuldrecht – Besonderer Teil – §§ 433 – 610*, Verlag C. H. Beck, München, 2012.
- Koziol, H.; Bydlinski, P.; Bollenberger, R. (ur.), *Kurzkommentar zum ABGB*, Springer, Wien – New York, 2010.
- Martinek, M., *Moderne Vertragstypen – Band I: Leasing und Factoring*, Verlag C. H. Beck, München, 1991.
- Martinek, M.; Stoffels, M.; Wimmer-Leonhardt, S. (ur.), *Handbuch des Leasingrechts*, Verlag C. H. Beck, München, 2008.
- Miladin, P., *Štutnja i konkludentne radnje u obveznim odnosima*, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, vol. 58, br. 4, 2008., str. 923 – 995.
- Oetker, H.; Maultzsch, F., *Vertragliche Schuldverhältnisse*, Springer, Berlin – Heidelberg – New York, 2004.
- Pešutić, A., *Ugovor o leasingu*, u: Slakoper, Z. (ur.), *Bankovni i financijski ugovori*, Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2007., str. 1007 – 1029.
- Reinking, K., *Leasing*, u: Dauner-Lieb, B.; Langen, W. (ur.), *BGB – Schuldrecht – Band 2*, Nomos, Baden-Baden, 2016., *Suppl.* uz §§ 535 – 580.a.
- Schopper, A.; Skarics, F., *Das Leasinggeschäft*, u: Apathy, P.; Iro, G.; Koziol, H. (ur.), *Österreichisches Bankvertragsrecht – Band VII: Leasing, Factoring und Forfaitierung*, Verlag Österreich, Wien, 2015., str. 1 – 216.
- Slakoper, Z., *Načelo savjesnosti i poštenja u trgovačkim ugovorima s međunarodnim obilježjem*, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, vol. 24, br. 1, 2003., str. 511 – 548.
- Slakoper, Z.; Gorenc, V., uz suradnju M. Bukovac Puvača, *Obvezno pravo – Opći dio – Sklapanje, promjene i prestanak ugovora*, Novi informator, Zagreb, 2009.
- Tot, I., *Operativni leasing*, doktorski rad, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2016.

PROPISI

Građanski zakonik (*Bürgerliches Gesetzbuch in der Fassung der Bekanntmachung vom 2. Januar 2002*), Bundesgesetzblatt I, br. 2/2002, s posljednjom izmjenom od 20. srpnja 2017., Bundesgesetzblatt I, br. 52/2017.

Opći građanski zakonik (*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesamten deutschen Erbländer der Oesterreichischen Monarchie*), Justizgesetzsammlung, br. 946/1811, s posljednjom izmjenom od 25. travnja 2017., Bundesgesetzblatt I, br. 59/2017.

UNIDROIT Konvencija o međunarodnom financijskom leasingu (*UNIDROIT Convention on International Financial Leasing / Convention d'UNIDROIT sur le crédit-bail international*), Ottawa, 28. svibnja 1988., dostupno na: UNIDROIT, UNIDROIT Convention on International Financial Leasing, <http://www.unidroit.org/leasing-ol/leasing-english> (23. studenoga 2017.).

Zakon o leasingu, Narodne novine, br. 135/2006.

Zakon o *leasingu*, Narodne novine, br. 141/2013.

Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine, br. 35/2005, 41/2008, 125/2011 i 78/2015.

SUDSKA PRAKSA

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Pž-4817/08-4 od 21. rujna 2010., dostupno na: Vrhovni sud Republike Hrvatske, Sudska praksa – Portal sudske prakse, <https://sudskapraksa.csp.vsrh.hr/> (25. travnja 2017.)

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 1151/06-2 od 30. listopada 2007., dostupno na: Vrhovni sud Republike Hrvatske, Sudska praksa – Portal sudske prakse, <https://sudskapraksa.csp.vsrh.hr/> (25. travnja 2017.)

OSTALO

UNIDROIT, *Draft Convention on International Financial Leasing as adopted by a Unidroit committee of governmental experts on 30 April 1987 with Explanatory Report prepared by the Unidroit Secretariat*, UNIDROIT 1987 – Study LIX – Doc. 48, Rim, 1987., dostupno na: <http://www.unidroit.org/english/documents/1987/study59/s-59-48-e.pdf> (23. studenoga 2017.)

Summary

Hrvoje Markovinović*
Ivan Tot**

**PRECONTRACTUAL RELATIONSHIPS
IN INDIRECT LEASING TRANSACTIONS**

The paper analyses the precontractual relationships that arise between the participants of an indirect leasing transaction when the leasing and the supply contracts are concluded simultaneously. In an indirect leasing transaction a distinctive triangular relationship is conceived between the supplier, the lessor and the lessee. A peculiar characteristic of this relationship is that the particulars agreed between the supplier and the lessee in the precontractual phase become part of the contracts not concluded between those parties: the leasing contract between the lessor and the lessee, and the supply contract between the supplier and the lessor. This characteristic of indirect leasing transactions raises several questions connected with the precontractual liability of the participants in the transaction and their mutual rights and obligations: Could the business contact between the lessee and the supplier be considered as precontractual negotiations? Is there a precontractual liability of the supplier to the lessee? Could the lessee be considered as an agent of the lessor in the precontractual negotiations on the conclusion of the supply contract? Could the supplier be considered as an agent of the lessor in the precontractual negotiations on the conclusion of the leasing contract? What duties to inform arise between the participants to an indirect leasing transaction? The paper discusses comparative legal solutions of Austrian and German law, and examines their acceptability in the context of Croatian law.

Keywords: leasing, indirect leasing, precontractual liability, culpa in contrahendo, duties to inform

---

* Hrvoje Markovinović, Ph. D., Associate Professor, Faculty of Law, University of Zagreb, Trg Republike Hrvatske 14, Zagreb; hrvoje.markovinovic@pravo.hr; ORCID ID: orcid.org/0000-0002-5376-3461

** Ivan Tot, Ph. D., Postdoctoral Researcher, Faculty of Economics and Business, University of Zagreb, Trg J. F. Kennedyja 6, Zagreb; itot@efzg.hr; ORCID ID: orcid.org/0000-0002-9401-8986